

ЕКОНОМІЧНЕ ЗРОСТАННЯ В УКРАЇНІ: СЬОГОДЕННЯ І ПЕРСПЕКТИВИ

Економічний розвиток країни є однією з основних вимог для перспективного розвитку державної політики, а також основою підвищення рівня добробуту населення. Наша держава повинна зробити значний крок для досягнення цієї мети, що неможливо реалізувати без низки нових інструментів, які забезпечать ефективне використання наявних ресурсів у повному обсязі, застосування нових технологій для прогресування економіко-соціального розвитку країни. До того ж, на сьогоднішній день жодній країні світу не вдалося досягти високих темпів зміцнення економіки без радикального підвищення життєвих стандартів та належних інвестицій у людський капітал. А як відомо, саме від економічного стану залежить життя кожного з нас. Тому дане питання має не тільки теоретичне, але й практичне значення.

2022 рік в майбутньому стане особливою точкою відліку для численних порівнянь в контексті економічного зростання України. Причина цього – широкомасштабна агресія росії проти України, що призведе до суттєвого падіння економічної активності вітчизняної економіки, скорочення її обсягів на третину у поточному році [1]. Такий висновок маємо від Національного банку України в оприлюдненому щоквартальному «Інфляційному звіті» (липень 2022 р.). Показники цього звіту та наступного (жовтень 2022 р.) дають можливість фахівцям будувати прогнози та рекомендації щодо відбудови зруйнованої української економіки в найближчі два-три роки.

Величезні фізичні руйнування соціально-економічної інфраструктури, тимчасова окупація низки територій кількох областей, руйнація усталених логістичних та виробничих зв'язків, стрімка вимушена масова міграція населення стали причиною зупинки третини вітчизняних підприємств, більшість з яких зруйновані вщент. А за підсумками I кварталу падіння ВВП країни становив 15,1%;

II кварталу – 39,3%. Прогноз на III та IV квартали становив по 37,5%. Річне ж падіння ВВП України прогнозувалось на рівні 33,4%. Воно прогнозовано продовжитися і в I кварталі 2023 року на 19%. З II кварталу почнеться поступове відновлення, а за результатами 2023 року очікується зростання на 5,5%, яке продовжитися і наступного 2024 року – на 4,9%.

Однак реальне життя вносить корективи і згідно жовтневого (2022) Інфляційного звіту за 2022 рік очікується падіння на 31,5% (замість прогнозованих у липні 33,4%). Змінився прогноз і на наступні роки: в 2023 році передбачається ріст на 4,0%, замість 5,5% (липень 2022), а в 2024 році на 5,2% замість 4,9% [2].

Цікавими видаються і деякі інші прогнози та передбачення різних інституцій. Так, за оперативними даними Мінекономіки України падіння ВВП становило у січні – вересні 2022 року 30%. Ситуація залишається досить складною, напруженою, але, разом з тим, контрольованою. В якості позитиву зазначається зростання обсягів транспортних перевезень, перш за все, морським транспортом (експорт агропродукції) та нарощування перевезень вантажів залізничним транспортом. Стабілізація з паливом сприяє росту автомобільних вантажів [3].

В Світовому економічному прогнозі від МВФ підтверджується прогноз падіння реального ВВП України в поточному році на рівні 35% при 30% інфляції. При цьому у звіті зазначено, що «для України всі прогнози на 2022-2027 роки, окрім прогнозів реального ВВП та споживчих цін, опущені через надзвичайно високий ступінь невизначеності. Реальний ВВП та споживчі ціни прогнозуються до 2022 року» [4]. Водночас МВФ залишив без змін липневий (2022) прогноз росту світової економіки (для довідки: у січні очікували +4,4%, а у квітні +3,6%). На 2023 рік зпрогнозовано ріст на 2,7%, а це зниження у порівнянні з попередніми оцінками (у квітні було 3,6%; у липні 2,9%).

Змінив свій прогноз і Світовий банк. Він підвищив рівень зростання ВВП України в 2023 році з 2,1% до 3,3% та покращив прогноз на поточний рік – падіння на 35%, хоча ще в червні прогнозував його на рівні 45,1% [5]. На 2024 рік прогнозується зростання ВВП на 4,1%. Відновлення економіки України спочатку буде слабким, оскільки вона підірвана значними руйнуваннями виробничих

потужностей, збитками для орних земель та великим скороченням робочої сили, пов'язаним з масовою міграцією за кордон та втратами на війні.

Таким чином відбудова зруйнованої української економіки повністю залежить від термінів продовження агресивної війни росії проти України на нашій території, від подальшого руйнування виробничих потужностей, соціально-економічної інфраструктури, житлового фонду. Саме невизначеність щодо тривалості такої ситуації стримує і відтерміновує активну відбудову зруйнованого. А враховуючи значні втрати виробничого потенціалу та людських ресурсів, наявні все ще високі безпекові ризики, темпи відновлення вітчизняної економіки у найближчі роки на рівні 5-6% на рік можуть вважатись прийнятними.

Література

1. Національний банк України. Інфляційний звіт (Липень 2022 року) - https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/IR_2022-Q3.pdf?v=4.
2. Національний банк України. Інфляційний звіт (Жовтень 2022 року) – С.43. / https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/IR_2022-Q4.pdf?v=4.
3. Присяжна Л. ВВП України за 9 місяців скоротився на 30%. - https://biz.ligazakon.net/news/214524_vvp-ukrani-za-9-msyatsv-skorotivsya-na-30
4. МВФ утримався від прогнозів для економіки України на 2023 рік // https://biz.ligazakon.net/news/214584_mvfv-utrimavsya-vd-prognozvd-dlya-ekonomki-ukrani-na-2023-rk.
5. Світовий банк очікує зростання ВВП України в 2023 році на 3,3% після падіння на 35% у 2022 році / <https://finbalance.com.ua/news/svitoviy-bank-ochiku-zrostannya-vvp-ukrani-v-2023-rotsi-na-33-pislya-padinnya-na-35-u-2022-rotsi>.